Cele 12 detalii fiscale importante cu privire la câștigurile obținute din tranzacții cu monede virtuale

Autori:

- ***Stela Andrei, Partener, Impozit pe venit şi contribuţii sociale, EY România***
- ***Cristina Cristea, Senior Manager, Impozit pe venit şi contribuţii sociale, EY România***

- **Câștigurile din tranzacții cu criptomonede** se declară și se impozitează dacă au fost valorificate într-o monedă clasică, bunuri sau servicii
- **Nedeclararea și eludarea obligațiilor fiscale** pe câștiguri astfel obținute suportă aceleași consecințe ca în cazul oricărui alt venit nedeclarat
- **Conformarea voluntară** în declararea veniturilor din tranzacții cu monede virtuale elimină riscul unor consecințe nedorite în urma verificărilor ANAF

Lumea monedelor virtuale – a criptomonedelor, cum generic sunt denumite, pentru că sunt create pe tehnologia blockchain, prin criptare – este una complexă. În România, s-a tot scris despre tratamentul fiscal al veniturilor obținute din astfel de tranzacții și a fost sumarizat foarte recent și de către Autoritatea Națională de Administrare Fiscală (ANAF) în unul dintre ghidurile puse la dispoziția contribuabililor – *Broșura privind tratamentul fiscal al veniturilor realizate de persoanele fizice din transferul de monedă virtuală*.

(*https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/Brosusa_Criptomonede_2023.pdf*)

În legătură cu acest subiect, se pot desprinde **12 aspecte** pe care le considerăm importante de reținut:

1. **Poate ANAF să afle despre câștigurile din astfel de tranzacții?**

Când vorbim despre momentul monetizării, tranzacțiile se derulează exclusiv prin conturi bancare clasice. ANAF primește deja informații de la terți, inclusiv informații de la instituțiile bancare privind mișcările pe conturi. La nivelul Comisiei Europene se discută despre un pachet de reglementări privind raportarea unor astfel de tranzacții, cu scopul de a avea acces rapid și transparent la informații privind câștigurile obținute.

Experții Comisiei Europene susțin că: *„Mijloacele alternative de plată și de investiție, cum ar fi criptoactivele și moneda electronică, reprezintă o nouă realitate în era digitală. Acestea au un mare potențial de stimulare a activității economice și a inovației, dar prezintă, de asemenea, riscul de a reduce transparența și de a permite evaziunea fiscală sau frauda. În cadrul programului nostru de impozitare echitabilă, ne vom actualiza normele fiscale pentru a aborda aceste aspecte, introducând un standard comun pentru a alinia diferitele abordări naționale de impozitare a criptoactivelor. Acest lucru va ajuta administrațiile naționale să colecteze mai eficient impozitele prin includerea veniturilor din criptoactive și să țină pasul cu evoluția tehnologiei, pe măsură ce Europa avansează în tranziția sa digitală”.*

Astfel, este evidentă atenția autorităților privind tranzacțiile cu criptomonede, și nu doar la nivelul României. În acest sens, și *Strategia ANAF de creștere a conformării voluntare în domeniul impozitului pe veniturile persoanelor fizice în România 2023-2025* (pe care o puteți găsi pe site-ul ANAF) prevede acțiuni cu privire la astfel de venituri. De altfel, ANAF a anunțat deja în repetate rânduri rezultatele obținute/sume colectate în urma unor verificări/controale

derulate în cazul persoanelor fizice care au obținut câștiguri din criptomonede.

2. **Când vorbim despre posibile obligații fiscale?**

Trebuie să recunoaștem că legislația fiscală din România nu este extrem de clară privind momentul determinării câștigului ce trebuie declarat. Noi înțelegem următoarele: când moneda virtuală este monetizată, adică se transformă în monedă clasică (fiat) – lei, euro, dolari SUA etc., în bunuri sau servicii, veți avea o obligație fiscală, dacă aveți un câștig.

3. **Cum se calculează câștigul?**

Ca diferență favorabilă între suma investită inițial și suma obținută în final prin vânzarea criptomonedelor, mai precis diferența între prețul de vânzare și prețul de achiziție, luând în calcul și costurile directe aferente tranzacției. Cu alte cuvinte, dacă valoarea monedei reale, a bunului/serviciului primit este mai mare decât suma investită inițial în criptomonede, atunci aveți un câștig și, evident, se nasc obligații fiscale.

Având în vedere faptul că pierderile din astfel de tranzacții nu sunt reportabile de la un an la altul, nu există obligația de a le declara.

4. **Ce cotă de impozit pe venit se datorează?**

10% – doar când diferența dintre prețul de achiziție și cel de vânzare (precum și costurile directe, dacă este cazul) este pozitivă.

5. **Este impozabil întreg câștigul?**

Pragul neimpozabil este de 200 lei/tranzacție, condiția fiind ca, într-un an, câștigul să nu depășească suma de 600 lei.

Atenție! În cazul în care se înregistrează un câștig anual de peste 600 lei (de exemplu, 605 lei), întreaga sumă este

impozabilă și nu doar suma care depășește respectivul prag.

6. **Ce contribuții sociale se datorează?**

Pentru anul 2022, contribuția de sănătate (CASS) se datorează pentru câștigurile care, în mod singular sau împreună cu alte tipuri de venituri într-un an, depășesc plafonul de 12 salarii minime pe țară. CASS de 10% se datorează la acest plafon, rezultând într-o sumă de plată de 3.060 lei pentru anul 2022.

Atenție la modificările fiscale privind plafoanele (și anume cele de 6, 12 sau 24 de salarii minime), la care se datorează CASS începând cu veniturile obținute în anul 2023, fiind raportabile în 2024, dar și în Declarația Unică estimativă care se va depune până pe 25 mai 2023.

7. **Până când și cum se declară câștigurile?**

Până la 25 mai, inclusiv, a anului următor celui în care au fost realizate veniturile, în baza Declarației Unice care poate fi depusă online (prin SPV sau e-guvernare utilizând semnătura electronică) sau fizic, prin poștă sau la ghișeu.

Recomandarea este deschiderea și utilizarea spațiului virtual privat de pe website-ul ANAF (SPV), pentru că este platforma care oferă mai multe servicii și metode eficiente de solicitare și obținere de documente fiscale.

8. **Care este termenul de plată a obligațiilor fiscale datorate?**

Până la data de 25 mai, inclusiv, a anului următor celui în care au fost realizate veniturile, similar termenului de depunere a Declarației Unice.

9. **Există beneficii pentru plăți anticipate?**

La acest moment, nu au fost prevăzute astfel de beneficii și este greu de crezut că vor apărea, cel puțin pentru veniturile din 2022.

10. **Există sancțiuni pentru nedeclararea și neplata obligațiilor fiscale care decurg din astfel de tranzacții?**

Categoric, sunt sancțiuni similare oricăror altor venituri nedeclarate – amenzi, dobânzi, penalități, iar în cel mai rău caz și urmăriri penale.

11. **Ce se întâmplă dacă se decide transformarea activității de tranzacționare a monedelor virtuale într-o activitate regulată?**

Activitatea începe să capete un caracter economic și se transformă într-o activitate independentă, care poate să se deruleze sub diferite forme de organizare (de exemplu, PFA, SRL), fiecărei forme aplicându-i-se prevederi fiscale diferite (de exemplu, mod de calcul, raportare, taxe datorate).

12. **Sunt oportune tranzacțiile cu criptomonede?**

Lucrurile nu sunt chiar atât de simple cum ar putea să pară la prima vedere, dar putem avea **două mari concluzii** relativ simple în ceea ce privește tranzacțiile cu criptomonede:

- **Investițiile de orice tip vin la pachet nu doar cu oportunități, dar și cu riscuri și responsabilități** – și de a câștiga, și de a pierde, în ambele cazuri fiind nevoie de o foarte bună înțelegere a tipului de investiție, a piețelor investiționale, a regimului activelor respective, precum și a regimului fiscal.
- **Informația înseamnă putere** – nu este un simplu slogan, ci un principiu esențial, mai ales în domeniul investițiilor financiare, inclusiv în criptomonede. Cu alte cuvinte, nu investiți în ceea ce nu cunoașteți foarte bine și optați pentru corectitudine și conformare fiscală. Poate suna clișeic, dar este cu certitudine adevărat!